

Opvouwbare vazen van COEN!

22

Berk verliest
aan populari-
teit

25

Kunstgras
als
gazon

27

Rommel van de bast

An de populariteit van de berk als tuinboom kun je mooi afmeten hoe onze kijk op bomen in de afgelopen decennia is veranderd. Tuinen die, laten we zeggen, vóór 1980 zijn aangelegd, worden vaak nog opgesierd door een berk. Dat kan een prielberk zijn, een variëteit waarvan de takken zozeer afhangen dat ze de grond bijna raken, een treurberk, die meer het model van een parasol heeft, of een soort die om zijn krijtwitte stam wordt aangeplant en die de ene keer *Betula jacquemontii* wordt genoemd en dan weer *Betula utilis*. Vooral als er meer exemplaren van deze laatste boom bij elkaar staan geeft dit een boeiend winterbeeld.

Berken doen het goed op bijna iedere grondsoort en vooral op zandgrond, waar veel bomen niet gedijen, is de berk een uitkomst. Dat zou je denken tenminste, want de laatste decennia wordt de berk nauwelijks meer aangeplant. Op onvruchtbare zandgrond tobt men liever met een bolcatalpa of een dakplataan dan dat de probleemloze berk wordt gekozen. De reden? De berk geeft rommel. Onder rommel worden dan zaden verstaan die door de wind verwaaien en kleine takjes die het hele seizoen door afbreken. En rommel verdragen we niet meer, in dit tijdsgewricht. Steeds vaker hoor je mensen klagen over bomen die rommel geven of in de weg staan, over blad dat in de herfst afvalt en over boomwortels die trottoirtegels oplichten. We ergeren ons aan het feit dat de boom zich niet laat dwingen en zijn eigen gang gaat.

En zo evalueert de berk van aanwinst naar overlast. Niet alleen berken zijn bomen met een opvallende stam. Er zijn ook esdoorns die je voornamelijk om hun aantrekkelijke schors plant. Een goed voorbeeld is *Acer griseum*, een kleine boom met een kaneelkleurige bast die voortdurend afschilfert. Sommigen vinden het een prachtig gezicht, al die rafels, maar er zijn ook benepen geesten die dit als rommel beschouwen. De laatste tijd wordt er steeds vaker met uitheemse bomen en struiken geëxperimenteerd.

Het afgefallen blad van een Eucalyptus verteert nog in geen tien jaar

Een aardige nieuwkomer is de Eucalyptus met een in plakken afschilferende stam die uit de verte wel iets lijkt op de stam van een plataan. Eucalyptus gunnii heeft bewezen aardig winterhard te zijn. Nog exotischer is *Euphorbia niphophila* die in Australië de snowgum wordt genoemd vanwege zijn witte stam. Kennelijk hebben ze daarginds niet in de gaten hoe wit sneeuw in werkelijkheid is.

Eucalyptussen zijn aardige bomen die tot aan de grond toe kunnen worden teruggesnoeid als ze te groot worden. Het jonge blad wordt nogal eens als snijgroen in boeketten gebruikt. Maar een Eucalyptus als tuinboom heeft één groot nadeel. De boom blijft weliswaar 's winters groen – of liever gezegd: grijs – maar geen blad blijft eeuwig aan een boom en het afgefallen blad van een Eucalyptus verteert nog in geen tien jaar. Al die tijd kraakt het naargeestig onder je voeten.

De mooiste boombast die ik ken is misschien wel die van *Prunus serrula*, een sierkers uit Tibet, niet te verwarren met *Prunus serrulata*, een sierkers die uit Japan komt. *Prunus serrula*, de Tibetaanse kers, heeft een mahonierode bast die

glimt als een spiegel. Het blad is smal, als dat van een wilg, en de kleine witte bloemen verschijnen in april, tegelijk met het blad.

Prunus serrula wordt niet hoger dan een meter of acht en is daardoor geschikt voor kleine en middelgrote tuinen. Meestal wordt van een boom verlangd dat hij één rechte stam maakt, maar bij bomen die om hun decoratieve schors worden aangeplant ligt het voor de hand om ze meerstammig op te laten groeien. Dat kan door de boom direct na het planten tot de grond toe terug te snoeien.

ROMKE VAN DE KAA

Prunus serrula

Workshops om de creativiteit te prikkelen

In Milaan opent op 16 april de prestigieuze Salone di Mobile (meubelbeurs), waar Eindhoven dit jaar ruim is vertegenwoordigd met onder meer de Design Factory Brainport. Vijfentwintig ontwerpers presenteren zich daar met als doel Brainport als ontwerpregio op de kaart te zetten. Eén van hen is Coen van Ham.

Door Susanne Groeneveld

Coen van Ham in zijn woonkamer, met op de achtergrond de groene dakterrassen van de appartementen aan de overzijde.

foto Kees Martens.

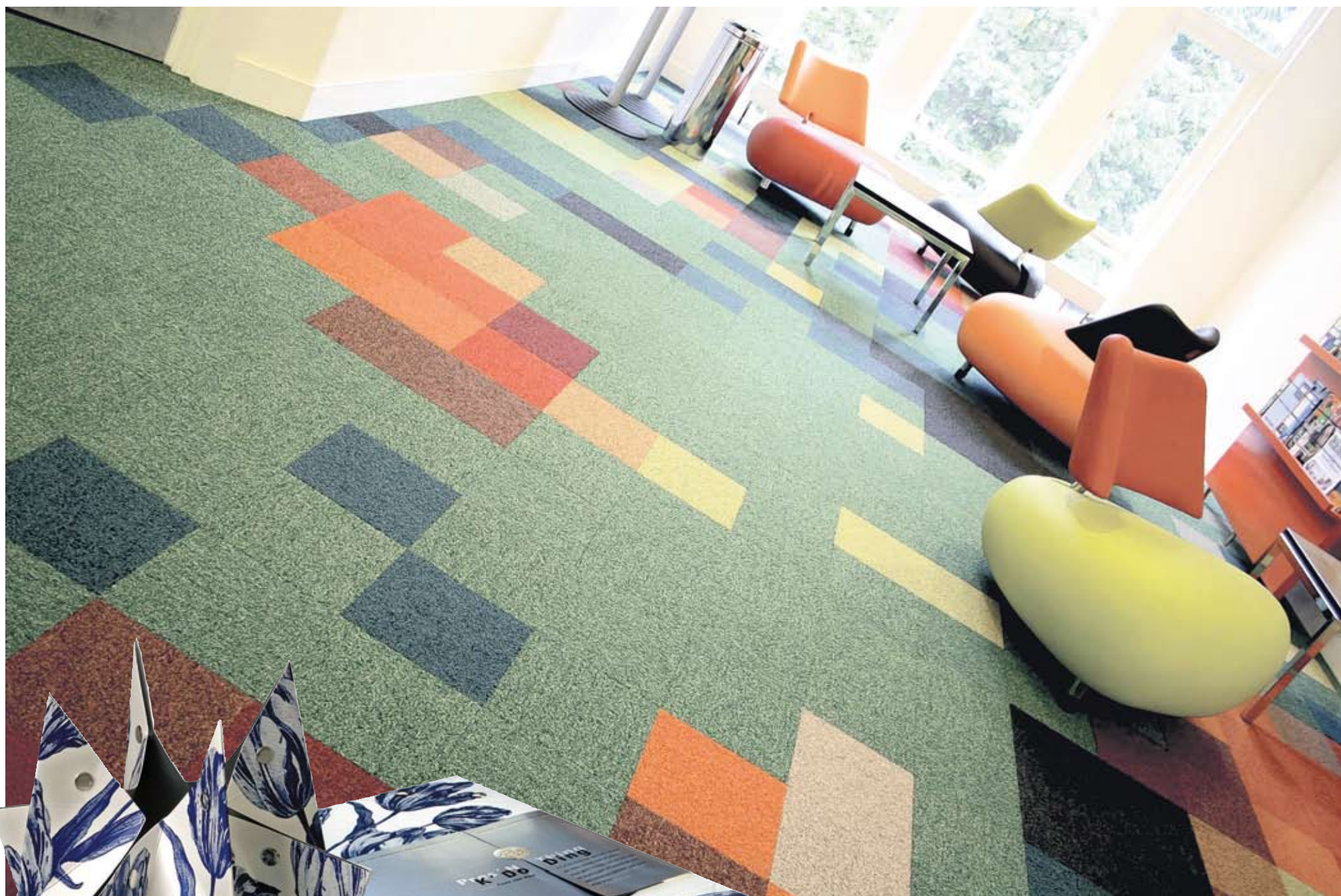
Coen van Ham. Op een dag staat hij aan de receptie van het Eindhovens Dagblad met in zijn handen een vaas van geplastificeerd karton, gevuld met water én witte tulpen. Voor op de balie. Een dag later stuurt hij een briefje met de vraag of wij, van de redactie, die lentebode al hebben gezien? De vaas is een ontwerp van zijn hand. K' do ding (kaddo) noemt hij het. Opvouwbaar, waterdicht en te koop in diverse prints, waaronder Delfts blauw en Brabants bont. De interesse is gewekt. Wie is Coen van Ham?

Zijn website licht een tip van de sluier op. Geboren in 1971, opgegroeid in Valkenswaard, opgeleid aan het vakcollege Sint Lucas in Boxtel en daarna aan de Design Academy in Eindhoven. Werkzaam als ontwerper van voornamelijk interieurs, maar daarnaast ook inspiratiecoach van beroep. Dat wekt nog meer interesse. Alle reden dus voor een afspraak in zijn kantoor aan 't College in Eindhoven - een verlengde van de Smalle Haven, aan de achterzijde van het Stratumseind. Midden in

de stad, maar wie ook nog even in de huiskamer van Van Ham mag kijken op de tweede etage, is omgeven door groen. De dakterrassen van de appartementen aan de overzijde dragen nu nog hun wintertooi, maar zijn over enkele weken één grote zee van blaadjes en bloemen.

Inspiratiecoach? Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Van Ham lacht en vertelt dan hoe hij ertoe gekomen is om workshops en zelfs complete cursussen te geven voor individuen en bedrijven, die de creativiteit moeten prikkelen. Hoe vaak gebeurt het niet dat bedrijven niet eens weten waarvoor ze nu eigenlijk staan. Ze willen een eigen identiteit uitstralen, maar als je vraagt wat die identiteit is, halen directeuren hun schouders op en komen ze niet verder dan algemeenheden. Wat moet je daar als ontwerper mee?

'Mensen moeten trots zijn op de ruimte waarin zij werken'

Het interieur van het Media College in Hilversum met kleurrijke tegels op de vloer.

Coen van Ham botste al vroeg op dit probleem. Als student aan de Design Academy regelde hij zelf een stage bij het NOB (Nederlandse Omroep-productie Bedrijf), dat onder meer de interieurs maakt voor de publieke omroepen. Een goede leer-school, want de opdrachtgevers varieerden van de brave KRO tot het recalcitrante Veronica. Maar als het ging om identiteit in het interieur was het verschil vaak niet groter dan de logo's. Daar viel dus wel wat eer te behalen. Toen het NOB bij een reorganisatie het interieurontwerp ging uitbesteden, kon Coen van Ham daarvan profiteren. Hij kreeg prompt een aantal opdrachten mee naar huis. Na zijn afstuderen ging hij ook een dag in de week lesgeven aan Sint Lucas. Daar voelde hij zich als een vis in het water, want als leraar ruimtelijke vormgeving aan vierdejaars was hij vooral coach. Samen praktijkproblemen oplossen, dieper vissen naar de

identiteit. Er was sprake van kruisbestuiving. Dezelfde ervaring heeft hij nu als hij inspiratiewerkshops geeft. „Wat ik probeer is mensen creatiever te maken”, vertelt hij gedreven. „Laten meedenken, prikkelen. Een van mijn eerste projecten was voor V&D. Toch altijd een suffe winkel, maar daarin is al veel verandering gekomen. Als je de mensen, de medewerkers, laat meedenken, kom je tot verrassende ideeën. Je kunt een muur wel paars verven, maar als alleen de directeur die mooi vindt, schiet je er niets mee op. Mensen moeten trots zijn op de ruimte waarin ze werken, ze moeten zich er goed in voelen en als ze zelf hebben mogen meedenken, springen ze er ook zuiniger mee om.”

Presentatie, communicatie én gebruik van de zintuigen. Daar draait het om in de inspiratiewerkshops. Van Ham heeft op zijn cv al diverse grote bedrijven staan, waar hij zijn creatieve

geest aan verhuurde. Zo deed hij bijvoorbeeld de inrichting van de Media Academie in Hilversum. De voormalige bestemming van het gebouw - sanatorium - liet hij terugkomen in lange witte gangen, grote witte ruimten mét, heel verrassend, gekleurde vloertegels in een groene omlijsting. Daarin zag hij de natuur rond het gebouw terug, maar ook de digitalisering van de media. Werknemers waren enthousiast, maar een lid van de Raad van Toezicht wat minder. Toch gaf die zijn fiat, om later op zijn bedenkingen terug te komen. „Ik kreeg een handdruk van die man”, vertelt Van Ham. „Hij gaf eerlijk toe dat hij het ontwerp afgrijselijk vond. Maar toen de vloer er lag, was ook hij razend enthousiast. Wat ik probeer is een logisch ontwerp te maken. Een ontwerp dat past bij de omgeving én het bedrijf. Ik neem nooit een kleur die toevallig in de mode is, want dat werkt niet.”

Op het einde van het gesprek komt natuurlijk ook het K'do ding nog even ter sprake, de opvouwbare vaas, die uiteraard in alle uitvoeringen in het kantoor van Van Ham is te zien. Het is zijn eindexamenproject van tien jaar geleden, dat hij nieuw leven heeft ingeblazen. Met succes, want de opvouwbare vaas doet het goed. Nee, niet te koop bij Blokker en ook niet bij Kwantum of Leen Bakker. Van Ham verkoopt ze alleen via internet (o.a. via z'n eigen website) en in enkele museumwinkels. Waarom? „Omdat de vaas meerwaarde heeft, als ie niet massaal wordt geproduceerd. Dan heb je echt een leuk cadeautje, wat je niet overal ziet. Omdat ze opvouwbaar zijn, kunnen ze makkelijk worden verstuurd.” Het K'do ding is vanwege de beperkte productie niet goedkoop, 24,95 euro om precies te zijn. In Milaan beleeft de vaas zijn internationale doop. Of Van Ham er dan nog steeds in slaagt om zijn kado-ding buiten de massaverkoop te houden, is de vraag. „Ik kom voor het eerst op de beurs in Milaan”, zegt hij. „En zie het vooral als een leerschool. Contacten opdoen en

Design Connection Brainport in Milaan

Maar liefst 25 ontwerpers uit de regio laten op initiatief van Design Connection Brainport hun hun werk zien in Milaan. Gerenommeerde designers en veelbelovende nieuwe talenten wisselen elkaar af. Het gaat om: Maarten Baptist, Hunn Wai, Coen van Ham, Yk-si Ontwerp, Myoung SUH, GRO design, Julien Carretero, Whatels, Studie JPSR, Werner Neuman, Anna ter Haar, Pepe Heykoop, Ontwerpduo, Ontwerplabel Vij5, Dave Keune, KesselsGranger & Landwater & Sky, Anouk Omlo, Studio ePosh, Lianne van Genugten, Jelte van Geest, Lara de Greef, Cristoph Brach and Daniera ter Haar, EE Labels, Zeld, Willem de Ridder, Annelies Hermsen. De Salone del Mobile duurt van 16 tot en met 21 april.

inspiratie, waar ik later dan weer gebruik van kan maken.”

Meer informatie: www.coen.info

Het K'do ding is er in allerlei prints.